

PREKRIM SOCPREV 2015 (Práce s ohroženými skupinami)

Ústí nad Labem 20.10.

Michaela Veselá
Společně k bezpečí, Orlík nad Vltavou

Společně k bezpečí je spolek, který se zaměřuje na ochranu komunit před všemi projevy protiprávního jednání a sociálně patologických jevů.

KONTAKTNÍ ÚDAJE

**Společně k bezpečí; sídlo: Staré Sedlo 92, Orlík nad Vltavou,
398 07**

Region: Jihočeský kraj, severní Písecko

Webové stránky: www.spolecnekbezpeci.cz

LEKTORSKÁ ČINNOST – zprostředkování, domluva, kalendář, možnosti pro školy, školská zařízení, obce, policii a další subjekty:

pospisilova@spolecnekbezpeci.cz, tel.: 774 709 773 (T-mobile)

KATALOG je na webových stránkách v sekci PRO ŠKOLY – PRO OBCE atd.

PORADENSTVÍ – přes mail : poradna@spolecnekbezpeci.cz;

vesela@spolecnekbezpeci.cz

Jestliže to strašlivě hoří a musím to nutně vyřídit já (Veselá) : vesmich@post.cz

„**Dva mladiství** vnikli během jedné noci do tří automobilů; kamenem rozbili okno, odcizili autorádio a pokusili se s automobilem odjet. Zřejmě pro absenci řidičských dovedností přitom vždy **poškodili kolemstojící auta**. Z tohoto důvodu k celkem zanedbatelné kořisti (4400,-) přibylo 35 000,-jako škoda na těchto vozech.“

PŘÍPAD

*NĚCO se NĚKDE NĚKOMU stane
NĚKDO NĚKOMU NĚKDE NĚCO udělá*

= ANALÝZA (je na případu NĚCO zajímavého?)

KDO – CO – KDE – KDY – JAK – PROČ - ČÍM

PACHATEL – OBĚŤ – SKUTEK – PŘÍČINA - PŘÍLEŽITOST

**Kdo je OHROŽENÁ SKUPINA – kriminalitou a sociální patologií?
Jak tuto skupinu IDENTIFIKUJEME?**

Zločin je vědomé a dobrovolné spáchání činu považovaného za **společensky nebezpečný** a **zakázaného nějakým pravidlem** stanoveným oprávněnou autoritou. Legální autorita ze jeho spáchání může uložit trest.

Zločiny **mala in se** – vždy a všude (vražda, krádež, znásilnění)

Zločiny **mala prohibita** – proti společenským normám, jen někde (autorské právo)

Zločiny bez obětí – právo bylo porušeno, ale nikdo není považován za poškozeného (držení drog, prostituce)

Kavalírské delikty – samo o sobě je právo porušeno, ale nikomu to nevadí – jízda na červenou v noci, když nikdo nejede, falšování daňového přiznání, jízda načerno v MHD, nelegální kopírování drahých programů..

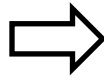
PRIMÁRNÍ ÚROVEŇ

CÍL: **NIKDO** se nestane Obětí ani pachatelem.

Nestane se **ŽÁDNÝ** skutek.

P.AKTIVITA – přijmete opatření dříve, než se něco stane.

P.REAKTIVITA – čekáte, až se něco někde stane a pak přijmete opatření, aby se TO nestalo někde jinde/někomu jinému.

Uspořádání prostředí – architektonické plánování, osvětlení, zámky, kontrola přístupu, označení majetku

Střežení okolí (sousedství)- stálý dohled, občanské hlídky

Všeobecné odstrašení – systém policejních hlídek, represe

Veřejná osvěta – seznamování občanů se stavem kriminality, profesní výchova, výcvik

Soukromé zabezpečení

AKTIVITA A REAKTIVITA

PREVENCE
KRIMINALITY

TERCIÁRNÍ ÚROVEŇ

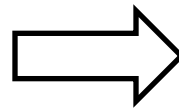
CÍL: Prevence recidivy, viktimmnosti, opakovaného útoku na objekt.

SEKUNDÁRNÍ ÚROVEŇ

CÍL: **RIZIKOVÝ** jedinec se nestane obětí ani pachatelem. A nebude Napadeno RIZIKOVÉ MÍSTO.

S.AKTIVITA – hrozí NĚCO, vy aktivně riziko VYHLEDÁTE a zmírníte, odstraníte.

S.REAKTIVITA – čekáte, až se něco někde stane a pak cílíte prevenci na stejné typy míst, obětí, pachatelů.

Identifikace a predikce – raná i+p problémových jedinců

Analýza oblastí ohrožených kriminalitou – řešení sousedských sporů, zaměření na oblasti s vysokou kriminalitou

Odklon – v rámci společenství, v rámci trestní justice

Prevence kriminality mládeže – práce s potenciálně problematickou mládeží

POCIT OHROŽENÍ a STRACH z KRIMINALITY

strach z kriminality sledujeme na dvou, resp. třech různých úrovních reference: racionální, emociální a jejich kombinaci.

Emociální úroveň : měření „strachu“ (v užším smyslu) z **jednotlivých trestných činů** = člověk říká o sobě, jaký strach má z toho, že se stane obětí zločinu, neříká to nic o míře pravděpodobnosti, že se obětí stane.

Racionální úroveň: **obava z viktimizace**, tj. obava z toho, že by se člověk mohl stát obětí konkrétního zločinu = člověk zhodnocuje míru rizika, tj. pocit ohrožení.

BEZPEČNOSTNÍ PROBLÉMY/RIZIKA

1. Jaké konkrétní bezpečnostní problémy/rizika ve městě vnímáte jako zástupce konkrétní instituce/spolku/profese? MĚLA BY SOUVISET S VAŠÍ ČINNOSTÍ

Jako strážník vidím denně..... Obracejí se na mě lidé.....

Jako lékař se setkávám ve svém povolání s..... Lidé mi říkají.....

Jako sociální pracovníce se setkávám nejčastěji s.....

Jako na starostu se na mě veřejnost často obrací..... Na zastupitelstvu se diskutuje..

Jako učitel/ka vidím, že.....Často ve škole řešíme....Rodiče se na nás obracejí....

2. Jaké konkrétní bezpečnostní problémy/rizika ve městě vnímáte jako jednotlivec občan/veřejnost? MĚLA BY SOUVISET S VAŠÍ ROLÍ.

Jako občana mě znepokojuje.....Obávám se.....

Jako člověk denně sem dojíždějící vidím, že..... Mám obavu z.....

CÍLE ŠETŘENÍ

- analyzovat strach z kriminality v **emocionální rovině** na základě strachu z jednotlivých trestných činů a pocitu bezpečí v noci na ulici a doma;
- analyzovat strach z kriminality v rovině **vnímání rizik** na základě obav z pravděpodobnosti viktimizace dle jednotlivých trestných činů;
- identifikovat **skupiny osob**, ze kterých lidé mají strach;
- určit **lokality**, které lidé z hlediska kriminality vnímají jako nebezpečné;
- stanovit míru a typologii viktimizace

NEVYMÁHÁNÍ PRÁVA (klientelismus, informátoři)

ESKALACE (vletíme tam)

SKRYTÉ PODNĚCOVÁNÍ

RIZIKA JEDNORÁZOVÝCH OPATŘENÍ

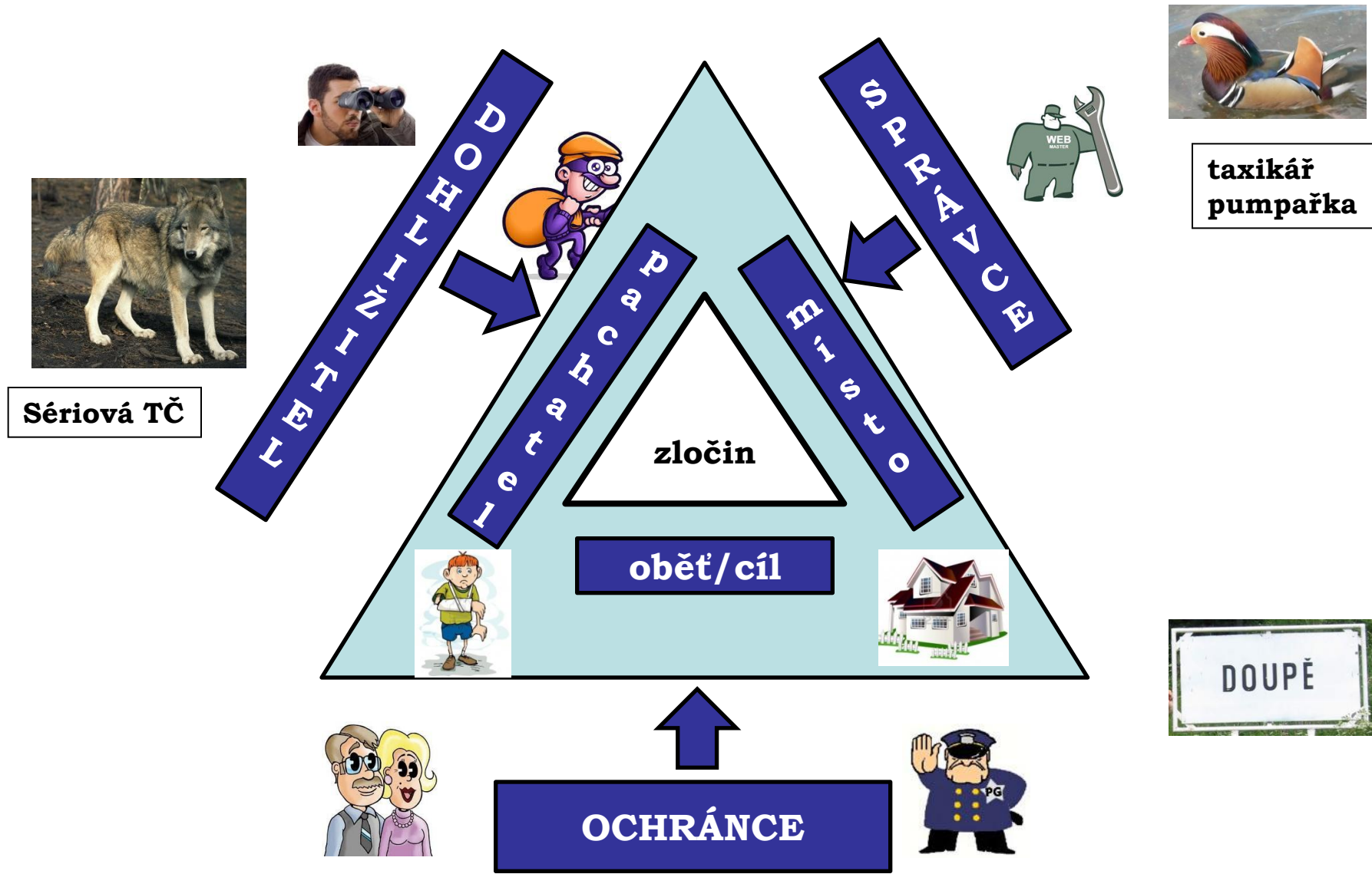
Jednorázové opatření vyžadující velkou investici a měření efektivity.

Technické – instalace MKDS nebo kamer

Technicko/sociální – jednoúčelové hřiště

Sociální – přednášky, besedy

Info – zasahujete CS, která není ohrožená (senior v zařízení, dítě ve školce)

SPOLEČNĚ
→ K BEZPEČÍ

PREKRIM SOCPREV 2015 PACHATEL

Michaela Veselá
Společně k bezpečí, Orlík nad Vltavou

ZMĚNA PROFILU PACHATELŮ V 21.STOLETÍ

Výsledky odborných studií:

- snižuje se průměrný věk pachatelů
- významně častým skutkem jsou loupežná přepadení starých lidí v jejich bytech, často doprovázená velkou brutalitou
- nápadně roste počet psychopatů (djg.členění)
- celá řada asociálních psychopatů (antisociálně uspořádané hodnotové systémy a orientace, vlekle společensky neadaptovaní, mnozí s malou nadějí na přijatelné zařazení do společnosti)
- řada defektních osobností – neschopnost pozitivní odezvy na dobře míněný skutek, slovo..neupravitelnost ani prostřednictvím radikálních léčebných prostředků
- transformace ideálů(rovnost, svoboda, bratrství,volnost) do vlastních defektních potřeb (nepokoje ve věznicích, pachatelé dovolávající se spravedlnosti...)

CHYTÁNÍ PACHATELE

1. Musíte se o SKUTKU **dozvědět** (jestliže jsou skutky, o kterých slyšet nechcete, lidé vám pak nebudou hlásit ani ty, o kterých byste věděli rádi = nehlásí vám skutky kvůli vám, ale kvůli sobě)

Jak se o něm dozvíte?

vyhledáte = ulovíte; ohlásí vám

Proč nasazujete odrazovací strategie a u kterých skutků?

V situacích, kdy se policista instinktivně chová odrazovacím způsobem, je vhodnější nahradit tradiční přístup přístupem „příčinovým“. *I kdyby vás bylo desetkrát tolik, stejně objasněnost nebude větší, pokud to budete dělat stejně = čekat, až co vám kdo ohlásí.* Protože proti vám hraje ČAS. **Potřebujete zvýšit počet vyhledaných = musíte víc lovit, ne objasňovat víc ohlášené – to má STROP.**

ZACHÁZENÍ SE ZDROJI PŘI CHYTÁNÍ PACHATELŮ

Dílčí cíl:

- a) snížit krádeže věcí z automobilů
- b) zvýšit objasněnost krádeží věcí z automobilů

Evidované období a místo: 60 ohlášených, 2 pachatelé ulovení při činu; objasněnost 20%. Latence: x (u majetku až 5 násobná)

Jak tohoto cíle dosáhnete?

/Rozhodující je jak cíl nastavíte. Podle čeho se řídíte, když nevíte, jak cíl nastavit? A musíte to udělat tak, abyste vždycky věděli, že se budete řídit všichni podle toho stejného a vždycky podle toho správného./

I když navýšíte zdroje (lidi), nebudete úspěšnější, budou jen nabírat víc spisů.

Mladistvý pachatel **J.T.** byl obžalovaný z 9 **majetkových** trestných činů. V obchodech nejprve kradl předměty denní potřeby. Později z hotelového pokoje odcizil mobilní telefon a peníze. Následně začal vykrádat kapsy známým a na internátě. Se spolupachatelem odcizil motorku. V 17 letech **přepadl** společně s M.P. (rovněž mladistvým), který byl **na útěku ze zařízení pro výkon ústavní výchovy**, starou ženu, zbili ji a okradli. Žena na následky zranění zemřela. **M.P.** byl na útěku 4. měsíc, útěků se dopouštěl opakovaně. V této době se zdržoval především ve společnosti dalších svěřenců na útěku a **společně páchali trestnou činnost**. **J.T.** před nástupem výkonu trestu **nikde nepracoval, odešel z učiliště** a žije v malém městě, kde je **členem místní problémové party**.

- Jirka se narodil jako první dítě 18 leté ženě. Odmala byl velmi živý, v noci špatně spal, býval často trestán. V šesti letech má další čtyři sourozence. Rodina žije ze sociálních dávek. Matčini druhové se střídají, žádný nevydrží déle, než rok. Jirka opakuje třetí třídu, zařazen do specializované třídy pro poruchy učení. Opakuje ještě pátou třídu. Soustavně ve škole neúspěšný. První projevy agresivity již v první třídě. První prokázaná krádež ve čtvrté třídě – v obchodním domě ukradl tričko.
- V péči OSPOD a psychologa. V místě bydliště má již od devíti let pověst „drsného“ a drzého chlapce, který se často pere, kouří a dopouští se vandalismu.

PACHATEL – OBĚŤ – SKUTEK – PŘÍČINA - PŘÍLEŽITOST

- Marek se narodil jako páté dítě 23 leté ženy a 25 letého muže. Ve čtyřech letech svěřen do ústavní výchovy – zanedbáván, otcem často tvrdě fyzicky trestán (vícečetná zlomenina). V ústavní výchově tři z pěti sourozenců. Půlroční pobyt v náhradní rodinné výchově, „vrácen“ zpět do ústavní – nebyl schopný se přizpůsobit životu nové rodiny. Ve škole bez kázeňských problémů. Opakované útoky z DD, na útěku se živí krádežemi, později prostitucí. V 17 letech během jednoho z útěků spáchá násilný trestný čin – viz. předchozí.

PREDIKCE

- Dokáží přestat krást?
- Dokáží přestat používat násilí?
- Dokáží se zařadit do „normální“ společnosti?
- Budou někdy platit daně?
- Jak se bude vyvíjet jejich zatím strmá kriminální kariéra?
- Co na to bude mít vliv?
- Co je asi čeká?
- Co asi čeká nás, až se s nim potkáme?

LOUPEŽNÁ PŘEPADENÍ – PODOBY ÚTOKŮ

BĚŽNÉ – napadení ve volném terénu- náhodná nebo vytipovaná oběť

ORGANIZOVANÉ – brutální a programové napadání starých lidí v jejich bytech (důvěřivost)

OPILCI – olupování opilců v okolí hospod

VYLÁKÁNÍ – pod různými záminkami vylákat oběť na odlehlé místo

ÚTOK POD ZÁMINKOU – vymyšlené důvody napadení (něco řekl, udělal, tvářil se)

VYTIPOVANÁ OBĚŤ – předem vyhlédnutá majetná oběť

LOUPEŽNÁ PŘEPADENÍ – RYSY ML.PACHATELŮ

- nezaměstnanost
- etnicita
- recidiva
- asynchronní vývoj (biosociální-kognitivní-psychosociální) =defektní scholarita
- pobyt v kolektivním výchovném zařízení
- alkohol, OPL (velké finanční nároky)
- subnormní intelekt, dissociální rysy
- maladaptivní trias /únik ze situace-rezignace-destruktivní agresivita/
- trestné jednání s emocionálními komponenty (bez amnézie)
- omlouvání a bagatelizace vlastního jednání

DALŠÍ SPECIFIKA KRIMINALITY MLAD.

- 90 % pachatelů jsou muži (dívky jsou často inspirátorkami t.č.)
- 2 z 10 jsou žáky základní nebo zvláštní školy; cca 5% studenti SŠ
- Nejčastěji je pachatelem žák 1. ročníku učňovské školy nebo z ní byl vyloučen = většina má pouze základní vzdělání
- 4 z 5 se dopustí majetkové trestné činnosti – nejčastěji krádeže
- 1 z deseti použije k získání majetkového profitu násilí
- 3 ze 4 budou obžalováni pouze za jeden skutek; více jak za 2 skutky necelých 10%
- Větší škoda je často způsobena během vloupání než profitem
- Násilí se dopustí tím častěji, čím je blíže věku 18 let a čím nižší má vzdělání
- Mravnostní kriminalita je zanedbatelná nebo vysoce latentní

DALŠÍ SPECIFIKA KRIMINALITY MLAD.

- ÚNIKOVÝ A DELIKVENTNÍ GANG
- SOCIÁLNĚ DEVIANTNÍ IDEOLOGIE
- Party – řídí starší spolupachatel, hierarchie, využívání trestně neodpovědných osob
- Únik před rodinným zázemím
- Naprostá absence rodinné výchovy
- Výchova ke kriminalitě svými rodiči
- Kriminogenní parta

PROČ SE DOPOUŠTĚJÍ NÁSILÍ?

1. důsledek životního stylu
2. instrumentální chování
3. důsledek přizpůsobení se skupině
4. důsledek neadekvátních strategií při zvládnání stresu
5. poruchovost socializačního procesu

SUBKULTURÁLNÍ TEORIE

(nejobvyklejší východiska: diferenčiacně-asociační teorie Edwina H.Sutherlanda)

- Zločinné chování je **naučeno**.
- Naučeno je v interakci s osobami v procesu **komunikace**.
- Naučení se zločinnému chování se odehrává v **malých sociálních skupinách**.
- Učení se zločinnému chování zahrnuje jak techniku spáchání zločinu, tak i **specifické řízení motivů, tendencí, rozumových vysvětlení a postojů**.

Osoba se stává delikventní, protože má velký počet možností příznivých pro PŘESTUPEK PRÁVA x možnostem pro PRÁVNÍ PŘESTUPEK nepříznivými

Učení se z možností, které dávají legální zákony a to příznivých i nepříznivých

- Diferenční asociace se liší ve frekvenci, trvání, prioritě a intenzitě.
- Proces učení se zločinnému chování ve společnostech s kriminálními i antikriminálními vzory zapojuje všechny mechanismy, obsažené v každém druhu učení.
- Ačkoliv je ZCH vyjádřením všeobecných potřeb a hodnot, nelze je přes ně vysvětlit – zákon nepřestupující chování má totiž stejné zdroje!

Teorie tohoto typu tvrdí, že zločinnému chování se lze naučit v rámci kultury – kulturním přenosem. Nezabývají se tím proč to tak je hlavně ve městech ani se blíže nezabývají jeho vznikem.

DELINQUENT BOYS (Albert A.Cohen)

- Skupina má schopnost rozvinout, přenést a určitým způsobem i zvěčnit deviantní normy a hodnoty (rozhodně po určité časové období) .

Charakteristické chování delikventních subkultur:

- neužitečné
- zlomyslné
- negativistické

Nevztahuje se na určitý cíl-spíše protest nebo útok na normy středních vrstev. (svátost majetku)

Končí ničením majetku nebo ublížením na těle

Útok na svátost majetku

NEUSTÁLÉ VÝPADY PROTI SOCIÁLNÍMU POŘÁDKU

Mechanismus kyselých hroznů = (energie je směřována a ventilována proti establishmentu).

Hodnoty a cíle směřující tuto energii do produktivnějších kanálů nejsou přítomny!

Ve městech existuje vysoká koncentrace mladých lidí nižších tříd = ti inklinují k delikventním subkulturám.

ZLOČINNOST A PŘÍLEŽITOST

(DELINQUENCY AND OPPORTUNITY, Cloward, Ohlin)

- Delikvence jako dysfunkce v městském sociálně stratifikačním systému
- Někteří chlapci jsou v důsledku nedostatků ve struktuře příležitostí náchylní k delikventní adaptaci
- Cíle středních vrstev jsou pro mladé lidi často zdrojem frustrací z městského prostředí

Legální prostředky k dosažení uznávaného úspěchu je

nezajímají

odpuzují

Výsledkem je delikventní adaptace

GANG únikový a GANG delikventní

VYÚSTĚNÍ BLOKOVANÝCH CÍLŮ – konfliktní sbk.

- Tři druhy delikventních adaptací (subkultur)

Konfliktní subkultura

Rezignující subkultura

Kriminální subkultura

Skupině se daří v přechodných sídlištích (nestálost obyvatel, vysoká migrace v obou směrech); klasicky dezorientovaná čtvrť = dominuje anonymita.

Lidé jsou zbaveni konvenčních i zločinných příležitostí vedoucích k dosažení úspěchu.

Sociální kontrola ve formě jakékoliv autority (vč. rodičovské) je zcela oslabena = těkavá atmosféra.

Mladí obyvatelé jsou náchylní k násilnostem – pouliční šarvátky, spory mezi gangy, obecně zvrácené chování = hledají vlastní společ. status v rámci omezené sociální sféry.

VYÚSTĚNÍ BLOKOVANÝCH CÍLŮ – rezignující sbk.

- Únik k alkoholu, drogám = rezignace je výsledkem zavržení cílů kultury i prostředků ustanovených k jejich dosažení.
- Rezignují, protože jsou neúspěšní v dosahování legitimních cílů a současně jsou neschopní použít nelegitimní prostředky, protože mají vnitřní zábrany. Konflikt je vyhrocen zřeknutím se všeho.

Únik je dokonalý – jedinec je asocializován = konflikt je odstraněn.

- Dospívající prošli ve stejných lokalitách rvačkami a konkurenčními spory a rezignovali, v jedné lokalitě může existovat konflikt a rezignace současně.

Jedinci volící rezignaci jsou obvykle starší, rezignace = vypadnutí ze soutěže, jsou out.

VYÚSTĚNÍ BLOKOVANÝCH CÍLŮ – kriminální sbk.

Existuje v nejorganizovanějších typech centrálních městských zón – zde se zločinné hry provozují v mnohem větší míře než na dezorganizovaných sídlištích.

Zdejší obyvatelé pronikli úspěšně do kriminální kariéry – hazard, drogy, peněžní podvody, prostituce...

velký počet **modelů úspěšných kriminálních rolí** = lidí úspěšných v dané oblasti.

postupně se posouvají na žebříčku důležitosti ve skupině = dělají kariéru. Jedná se o legitimní **učební systém**:

- a) Je třeba se prosadit v konkurenci velkého počtu různých destruktivních činů (vandalismus apod.)
- b) drobné krádeže
- c) stávají se součástí organizace účastní se jejich politických operací, prodávají drogy + účast na dalších druzích organizovaného zločinu

Obytná stabilita + kontinuita ve vůdcovství = podpora sociální integrace právě v této linii.

Kriminalita dospělých (převládá v městských oblastech nad venkovskými) je pokládána za přímý společenský produkt učební doby a zkušeností z mladistvé kriminality.

Jestliže byl mladistvý socializován v delikventní subkultuře, je vysoká pravděpodobnost vstupu do světa dospělého zločinu

NÁSILÍ A CHUDOBA

- Celá řada kriminologických teorií se týká subkultury nižších vrstev.
 - V životním stylu vnitřních městských oblastí je zdůrazňována řada elementů, která dává lidem předpoklady k násilí (E.M.Wolfgang)
- Prostředí ve kterém žijí, se jim jeví jako násilnické místo – rvačky, pobodání apod. Jsou chápány jako nevyhnutelný výsledek souhry sil každodenního života, který je za hranicemi možností kontroly každého jedince.

Muži – stále musí mužství dokazovat agresivním chováním (machismo).

Násilí se na jedné straně zdá být řešením problému, na druhé je problémem o sobě.

CHUDOBA A NÁSILÍ

(W.B.Miller): Chudoba manifestuje soubor hodnot a norem, které dávají lidem předpoklady pro určité druhy kriminality

Mezi ohniskovými problémy je vyzdvihováno: **překonávání obtíží**, houževnatost, říznost, vzrušení, osud a autonomie.

U žen jde o komplikace v sexu s nevhodnými následky

Pro muže to obvykle znamená rvačky, sexuální dobrodružství a krácení si času pitím

Neustálé překonávání obtíží v subkultuře bídy znamená něco, s čím se musí člověk v životě smířit... (TSP)

CHUDOBA A NÁSILÍ

Mezi ohniskovými problémy je vyzdvihováno: překonávání obtíží, **houževnatost, říznost**, vzrušení, osud a autonomie.

Muži – fyzická statečnost, obratnost, mužnost; opakem je: slabost, zženštilost, nejapnost

Schopnost někoho obalamutit, vydělat peníze vlastním důvtipem, bystrost, pohotovost, břitké odseknutí. Protikladem říznosti je loudavost, těžkopádnost v chápání, slovní netaktnost nebo nudnost.

tato kultura preferuje vzrušení, silné pohnutí, riziko, nebezpečí a změnu, což na druhé straně kontrastuje s jakousi bezživotností, bezrizikovostí, jednotvárností či pasivitou.

FATALISMUS (člověk je/není předurčen ke štěstí a k tomu být šťasten.
Kontrola nad vlastním životem – malá =

- 1) Neplánuje
- 2) Nevyvíjí snahu se „zachránit“

Vnější tlak na AUTONOMII (nezávislost)

OTÁZKY

Tento model souvisí NĚJAK s chudobou, ale:

1. Máme nějaký důkaz, že rodiče své děti tyto idee učí?
2. Předávají se tyto idee skutečně z generace na generaci jako hodnoty?
3. Jedná se o sebehnací soubor hodnot a institucí, které kulturu vyvolají anebo
4. Objeví lidé tyto druhy charakteristik, až když se stanou chudými?

KULTURA CHUDOBY vers. SOCIÁLNÍ ADAPTACE

- Kultura chudoby jako taková pravděpodobně neexistuje.
- Pravděpodobnější je, že lidé, kteří jsou chudí, se snaží adaptovat na tento nový stav a racionalizují své hodnoty a tento životní styl posílený životem mezi ostatními chudými, obzvláště když jsou lidé koncentrováni v městských ghettech.

IZOLACE –VYLOUČENÍ

- Když je chudobná městská čtvrť izolována, její normy a postoje jsou zesíleny neustálými interakcemi mezi lidmi, kteří řeší to samé dilema.
- Výsledkem může být zdůraznění těch postojů, které byly původně poněkud zastřeny.
- Tytéž pesimistické postoje účinkují, vedle zločinnosti, na další druhy sociální deviace, jako jsou mentální onemocnění, sexuální deviace, sebevražda, špatná péče o zdraví a špatný postoj ke vzdělání.
- Protože tyto normy a životní styly jsou často v konfliktu s normami a životním stylem středních vrstev, stávají se frekventovaným ohniskem sociálního rozporu.
- Když je chování nižších vrstev ve všem potlačováno vzhledem k výrazným sociálním hodnotám dominující kultury středních vrstev, pak je to obvykle bráno jako přiměřený terč vnější sociální kontroly.

Literatura k tématu:

- Cohen: Delinquent Boys: The Culture of the Gang
- Merton: Social Tudory
- Glueck: The Home, the School, and Delinquency
- Valentine: Culture and Powerty: Critique and Counterproposals

VLIV RODINY A VRSTEVNÍKŮ (SPOLUŽÁKŮ) WHO

Rodinné prostředí je klíčové pro rozvoj násilného chování mladých lidí

Klíčové rodinné faktory ovlivňující násilí:

- Nedostatečný dohled rodičů nad dětmi
- Nepřiměřené tělesné tresty
- Konflikty rodičů v raném dětství
- Nedostatečné vazba mezi rodiči a dětmi
- První dítě v příliš mladém věku matky
- Zážitek rozvodu či rozchodu ve velmi raném věku
- Nízká míra rodinné koheze
- Nízký socioekonomický status rodiny
- Společnost delikventních kamarádů.

PREVENT.PROGRAMY ORIENTOVANÉ NA RODINU

- Návštěvy v rodinách a pomoc při zvládnání rodičovských povinností (návštěvy dětských sester);
- Výchova k rodičovství;
- Rodinná terapie (prokázáno jako účinné);
- Mentorské programy (prokázáno jako účinné);
- Peer mediace a peer poradenství (neprokázalo se jako příliš účinné).

SPOUŠTĚCÍ FAKTORY - BLÍZKÉ PROSTŘEDÍ

- tělesné tresty
- nedostatečný dohled rodičů nad dětmi
- narušená vazba rodiče – dítě; konflikty rodičů v raném dětství
- velmi mladá matka (nemusí jít o její první dítě)
- rozvod či rozchod v raném věku dítěte
- nízký socioekonomický status rodiny
- nízká míra rodinné koheze
- únikový nebo delikventní gang (skupina)

SPOLEČNOST - WHO

- Dostupnost drog a zbraní;
- Nízká míra sociální koheze v komunitě (např. sídliště);
- Kvalita správy – vymáhání zákonů, sociální ochrana;
- Výrazné příjmové rozdíly;
- Kultura nenabízející nenásilné řešení konfliktů.

PREVENTIVNÍ STRATEGIE ZAMĚŘENÉ NA JEDNOTLIVCE WHO

Orientované na změnu individuálních dovedností, postojů a přesvědčení; často realizované na školách.

Pomáhají dětem a mládeži řešit konflikty, ovládat hněv, získat sociální dovednosti k řešení problémů;

Jedná se např.:

- Předškolní programy zaměřené na kognitivní rozvoj dítěte;
- Programy na rozvoj sociálních dovedností a kompetencí;
- Poradenství nejrůznějšího typu (neprokázalo se jako příliš účinné);
- Programy speciálně zaměřené na prevenci šikany;
- Odborný výcvik;
- Podpora dokončení středního vzdělání.

PR.PROGRAMY ORIENTO VANÉ NA KOMUNITU WHO

- Zlepšení školního prostředí, včetně práce učitelů, školních praxe a bezpečnosti;
- Mimoškolní a volnočasové aktivity;
- Community policing;
- Úpravy fyzického prostředí;
- Výcvik zdravotnických pracovníků k identifikaci mládeže s vysokým rizikem násilí a k přijetí vhodných opatření;
- Omezení přístupu k alkoholu.

CELOSPOLEČ.PR.PROGRAMY WHO

- Veřejné informační kampaně;
- Úsilí o snížení násilí v médiích;
- Posílení policie a soudnictví;
- Školské reformy;
- Politiky směřující k redukci chudoby a nerovnosti;
- Politiky zaměřené na zvládnutí efektů rychlých společenských změn.

ZÁKLADNÍ PRINCIPY WHO

- Prevence násilí je klíčovým aspektem výchovy k demokratickému občanství: (tolerance a interkulturální dialog, lidská důstojnost, nenásilné řešení konfliktů, rovnost pohlaví a gendrový pohled),
- Mladí lidé nejsou pasivními objekty, ale partnery při každé aktivitě na tomto poli,
- Preventivní přístup musí zvyšovat povědomí o problému u všech zúčastněných stran,
- Jasně vědomí všech zúčastněných, že je třeba reagovat na případy násilí
- Prioritně věnovat péči a ochranu obětem,
- Podporovat rodinu v její výchovné práci,
- Nastartovat dialog s obcí a jejími orgány.

POSTUP PŘI VYTVÁŘENÍ VHODNÝCH STRATEGIÍ

- Strategie se většinou přijímají když dojde k vážnému incidentu, vhodné je začít včas a přistupovat k problému preventivně;
- Příprava strategie je zahájení procesu, který se bude vyvíjet, k ustavení formálních struktur možná dojde, ale není to nutná výchozí podmínka;
- Začít zhodnocením školního prostředí a místního prostředí;
- Zavést systém indikátorů, že něco není v pořádku (systém včasného varování);
- Vytvoření platformy pro výměnu informací, osvětovou činnost a hledání společných cílů a monitorování situace.

POZNATKY ZE STUDIE WHO

- Komplexní, víceúrovňové, celoškolní programy jsou úspěšnější než dílčí programy,
- Pod dílčími programy se rozumí zejména individualizovaný sociální výcvik;
- Umožňují pomoc celé školní komunity, vytvoření koherentního preventivního zaměření ,
- Umožňují strategie „uvědomování“ problému a strategie „managementu incidentů“.

PRINCIPY PARTNERSTVÍ

- Školní komunita (učitelé, neučitelský personál, vedení, žáci včetně nejmladších, rodiče);
- Místní a regionální úřady (sociální služby, policie, kulturní organizace),
- Občanská společnost, organizace mládeže, média;
- Odborné, akademické a vědecké instituce.

MĚŘENÍ EFEKTIVITY A HODNOCENÍ PROGRAMŮ PREVENCE KRIMINALITY

**KVALITATIVNÍ
kritéria**

Chodíš do
okrsku?

**KVANTITATIVNÍ
kritéria**

Kolikrát jsi byl v
okrsku?

Byl jsi tento týden
alespoň 2x v
okrsku?

Nevýhody
jednotlivých
druhů
hodnocení?

KOMBINACE OBOU

Výhody
jednotlivých
druhů
hodnocení?

VYHODNOCOVÁNÍ PROGRAMŮ - OPATŘENÍ

jasný

měřitelný

splnitelný

srozumitelný

CÍL

Indikátory úspěšnosti nastavíme vzhledem k cílům = něčeho chci dosáhnout a potřebuji vědět, jestli se mi to povedlo.

**Co neměřím, to neřídím = nedělám to
(protože to taky neprodám)**

MĚŘENÍ EFEKTIVITY PREVENTIVNÍCH PROGRAMŮ

VLASTNÍ ŠKÁLA – BODOVÉ HODNOCENÍ

Mám adekvátní důkaz o redukci kriminality tímto opatřením 2b

K redukci došlo, ale nevím přesně, jestli proto...(problematická validita 1b)

Nulový efekt na frekvenci kriminality 0b

Zvýšení kriminality -1b

Indikátory měření (čím to měřím, co sleduji) :

Pocit bezpečí občanů, míra viktimnosti – hodnotí občan (u komunitní prevence hlavní kritérium)

Tvrdá data – analýzy T.Č

Vztah opatření ke konkrétním T.Č (program cílený na dané opatření)

Efektivní opatření skóre 1,5

Méně efektivní opatření 1,00-1,5

Problematické opatření 0-1,00

Neefektivní opatření 0- méně

PRAVIDLA PRO NAKLÁDÁNÍ S TEXTY V PREZENTACI – texty můžete kopírovat, množit i zveřejňovat za předpokladu, že budete uvádět zdroj a odkaz na Společně k bezpečí. Hlídáme si to a pravidelně to sledujeme a následně vyvoláváme soudní spory pro porušení autorského zákona.